

LÕUNAEESTI KEELE JA KULTUURI LÕIMINGUST KLASSIÕPETAJA VAATEKOHAST

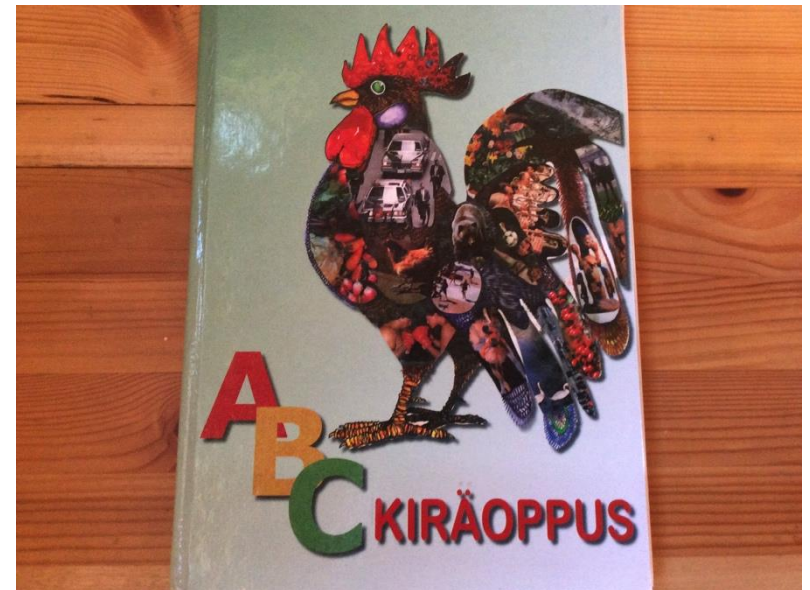
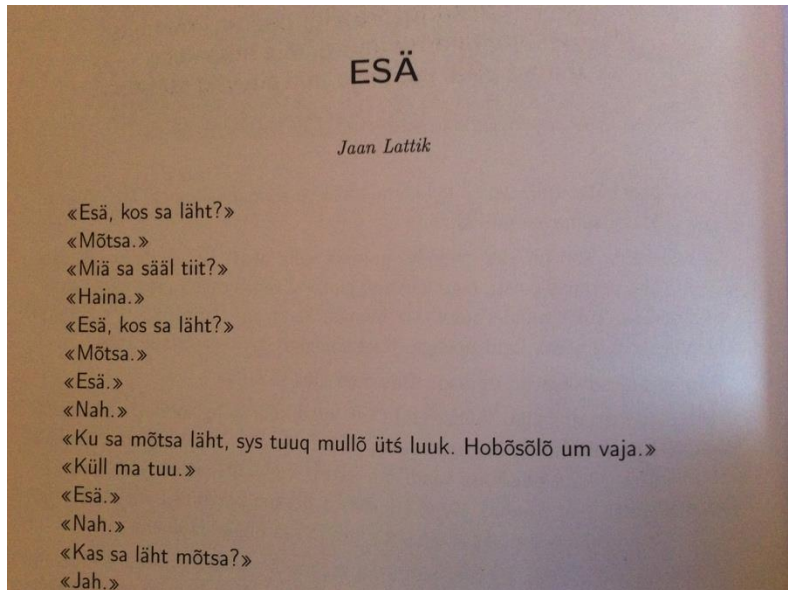
Helju Sarapuu
TERA Peedu kool

Natuke minust

- * Võrumaal sündinud, kasvanud
 - * Põlvamaa laste folkloorilaagrid
 - * Kirikumäel laagri korraldamine
 - * Võru keele ring Vastseliina Gümnaasiumis 2002st
 - * Tartu Ülikooli aastane koolitus 2002- 2003
 - * TÜ Lõuna Eesti keele lisaeriala 2007-2009
- * Elu viis Tartumaale
 - * Vanad head sõbrad, kolleegid ju Võrumaal
 - * Algklassid on lugema õppimise aeg
 - * Tuttavad tekstid
 - * Tuttavad sõnad
 - * Murdekeelset sõna raske ennustada

Õpime lugema

- * Murdekeelset teksti peab tähelepanelikumalt lugema

TSIRR-VIRR

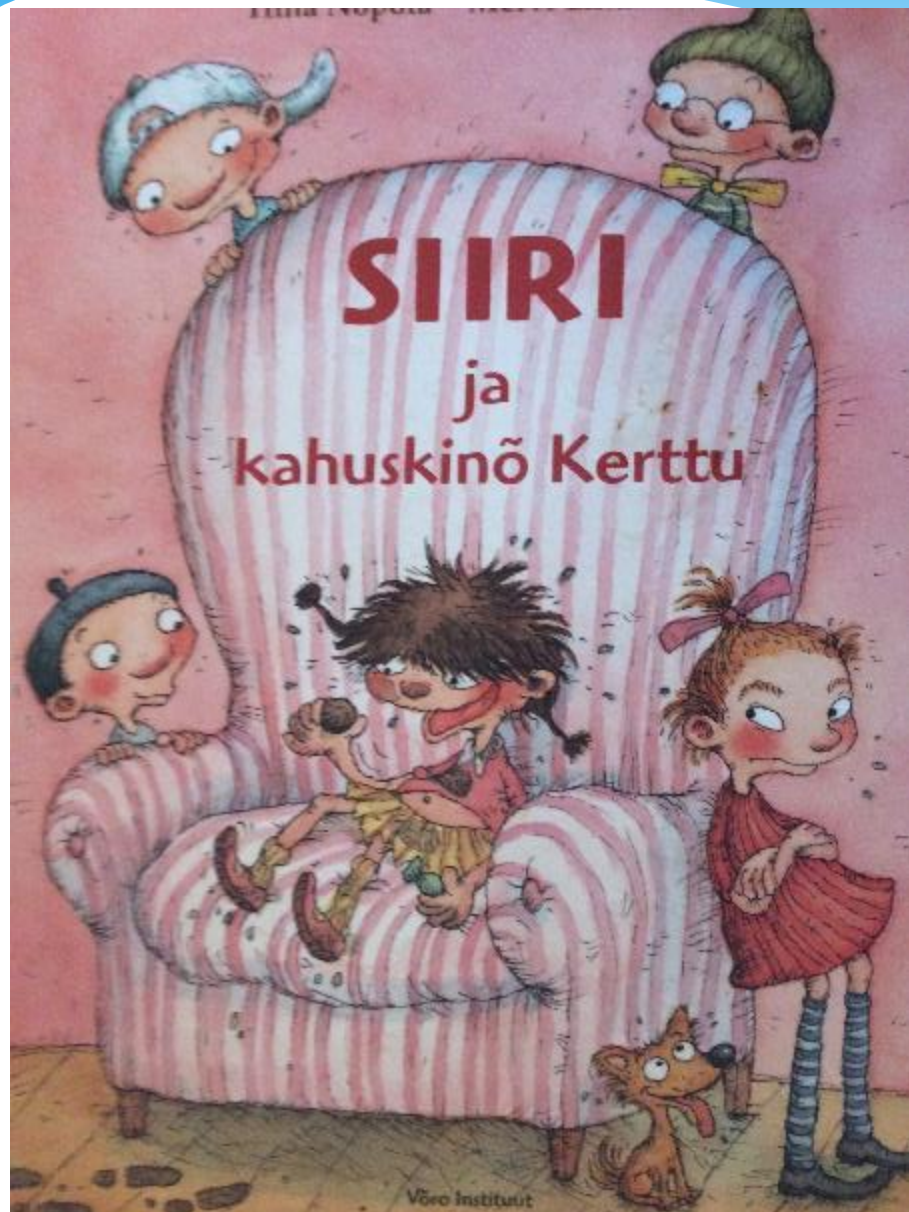
LÕOKÕNÕ

PÕLVAMAA

VANAD LASTE LAULUD

„Tereh, Siiri!” hõikas väiku-Otto.
„Tereh,” ütles Siiri. „Kon Kerttu om?”

„Imä, ma tahas pinni,” ütles Siiri.
Imä om sällülde põrandu pääl ja tege
jalguga sik-sak liigutuisi.
„Imä!” ütles Siiri, „Kuna ma saa pini?”

„Ma ei jõvva’ parhilla’, ma
võimlõ. Kõnõlõmi tuust ašast
tunni ao peräst,” ütles imä.

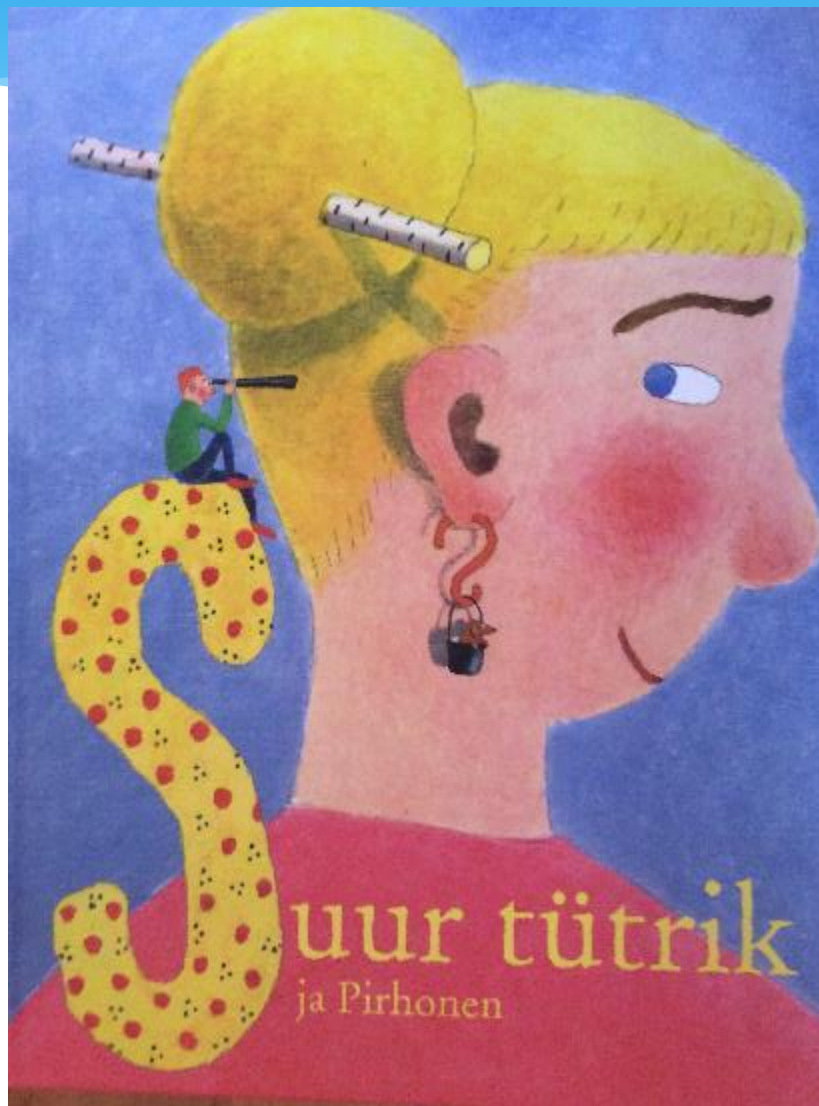
„Kuna tuu tunni ao peräst
tulõ?” küsüs Siiri.

„Tunni peräst,” ütles imä vasta.
Imä sääd hindä kumarillõ
ja nõst tõist jalga. Imä hiussõ’
liigussõ’ edesi-tagasi.

„Tä paistus luntkõrva muudu,”
mõtlõs Siiri.

Inimeseõpetuse tunnis

Laulumängud on väga toredad liikumispausiks tunnis

Laulud, mängud:

Miq tiidol

Laulumäng koos liigutustega

Miq tiidol kriimuq silmäq

istsõ mõtsah, kannu otsah

kutsõ latsi lugõma

Kiä ei mõista lukõ- tuu sai tukast sukõ

Kiä mõistsõ- arvu sai- toole tekse pikä pai

Ja sjoo 21 ja sjoo 22, ja sjoo 23, 4, 5ja 6

Ja sjoo 27 ja sjoo 28 , 29 ja 30 täüs

Kilumaril ollivaq väegä pikäq hamba,

Arä sei tä kar`amõisa vasigaq ja lambaq

Ja sjoo 31 ja sjoo 32, ja sjoo 33 4, 5ja 6

Ja sjoo 37a sjoo 38, 39ja 40 täüs

Lulumängu 2 varianti

Peremees võttis naise ja Maamiis võtsõ naase

Kiä illo illos oll`.

Naanõ võtsõ latsõ.

Lats` võtsõ amma.

Amm võtsõ suladsõ.

Tuu maamiis` piät arä minemä. Tuu lats` piät arä minemä

Tuu amm piät ärä minemä.

Tuu sulanõ piät jäämä, kiä illos- illos oll`.

Puude õppimiseks ja liikumsiapuseks

Looda, looda loona taarka

Looda looda loona taarka
Mõista mõista meeli taarka

1. Kellel valgõ särgikõnõ?
Kõivol valgõ särgikõnõ

2. Kellel peeni pihtokõnõ?
Pedäjäl peeni pihtokõnõ

3. Kellel kahhar kaabukõnõ?
Kadajal kahhar kaabukõnõ

Üks töökava

veebruar	KÄITUMINE SÕOGILAUAS EESTIMAA	Oma kodu ja selle ümbruse tundmaõppimine Näidendi õppimine Aabitsapeoks kava õppimine Küünlapäev Salm liigutustega "Keedä, keedä pudrokõist"	nimetusi Toidunõude nimesid Emakeelepäeva ja aabitsapeo raames võru keelne kava (näidend)	inimeseõpetus kunstiõpetus muusika kehaline
märts	MINU KEHA, TERVISLIK TOIT VASTLAPÄEV	Õpitu kordamine Aabitsapidu Näidendi esitamine Vastlapäeva Rütmisalm "Lõputa lugu.."	Teab oma kehaosade nimetusi Toiduainete nimesid Vastlapäeva kombeid Näidend Puiga näitemängu päevaks	cesti keel inimeseõpetus kunstiõpetus muusika kehaline
aprill	KEVADPÜHAD LIHAVÕTTED	Oma kodukoht, selle ümbruse tundmine- õppekäigud Näitemäng Liisusalmid "Kägo kuuk...", "Üle ua- aia"	Kevadpühad minu kodus, pere traditsioonid Pühade sümbolid	cesti keel inimeseõpetus kunstiõpetus muusika kehaline
mai	EMADEPÄEV SUVELE VASTU	Õpitu kordamine Oma kodukoht- õppekäigud Näitemängu harjutamine kevadpeoks Suvistepüha	Õpitu kordamine Oma kodukohta tundmine Näitemäng kevadpeoks	eesti keel inimeseõpetus kunstiõpetus muusika kehaline

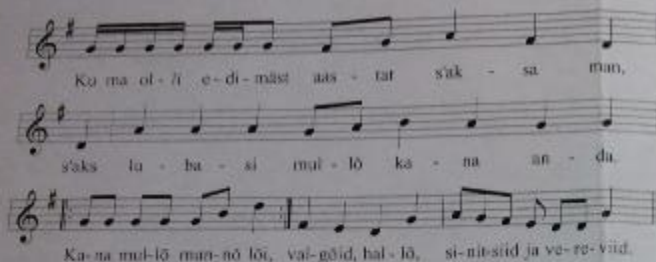
Rahvakalendri tähtpäevad

“Käopojad” külas

Mihklipäevaks “Saksalaul”

6. S'AKSALAUL

Ku ma olli edimäst aastat s'aksa man,
s'aks lubasi mullõ kana anda.

Kana mullõ munnõ löi,
valgõid, hallõ, sinitsiid ja vereviid.

Ku ma olli tõist aastat s'aksa man,
s'aks lubasi mullõ kikka anda.

Kikas mullõ kiku-riku,
kana mullõ munnõ löi,
valgõid, hallõ, sinitsiid ja vereviid.

Ku ma olli kolmandat aastat s'aksa man,
s'aks lubasi mullõ pardsi anda.

Parts' mullõ priku-praku,
kikas mullõ kiku-riku,
kana mullõ munnõ löi,
valgõid, hallõ, sinitsiid ja vereviid.

Ku ma olli nelländat aastat s'aksa man,
s'aks lubasi mullõ hani anda.

Hani mullõ riku-raku,
parts' mullõ priku-praku,
kikas mullõ kiku-riku,
kana mullõ munnõ löi,
valgõid, hallõ, sinitsiid ja vereviid.

Ku ma olli viiendat aastat s'aksa man,
s'aks lubasi mullõ lamba anda.

Lammas mullõ villa and',
hani mullõ riku-raku,
parts' mullõ priku-praku,
kikas mullõ kiku-riku,
kana mullõ munnõ löi,
valgõid, hallõ, sinitsiid ja v

Ku ma olli kuuõndat aastat s'aksa man,
s'aks lubasi mullõ tsiu anda.

Tsiast mullõ liha sai,
lammas mullõ villa and',
hani mullõ riku-raku,
parts' mullõ priku-praku,
kikas mullõ kiku-riku,
kana mullõ munnõ löi,
valgõid, hallõ, sinitsiid ja v

Ku ma olli säitsmendat aastat s'aksa man,
s'aks lubasi mullõ lehma anda.

Lehm mullõ piimä and',
lammas mullõ villa and',
tsiast mullõ liha sai,
hani mullõ riku-raku,
parts' mullõ priku-praku,
kikas mullõ kiku-riku,
kana mullõ munnõ löi,
valgõid, hallõ, sinitsiid ja v

Ku ma olli katsõndat aastat s'aksa man,
s'aks lubasi mullõ hobu anda.

Hopõn' mullõ leibä tekk',
lehm mullõ piimä and',
lammas mullõ villa and',
tsiast mullõ liha sai,
hani mullõ riku-raku,
parts' mullõ priku-praku,
kikas mullõ kiku-riku,
kana mullõ munnõ löi,
valgõid, hallõ, sinitsiid ja v

Ku ma olli ütsendat aastat s'aksa man,
s'aks lubasi mullõ maja anda.

Sügise sünnipäev ja mihklipäev

Kadripäev

Kadrid- Mardid

Kadrid -Mardid

Hingedepäev

Jõulud

Vastlad

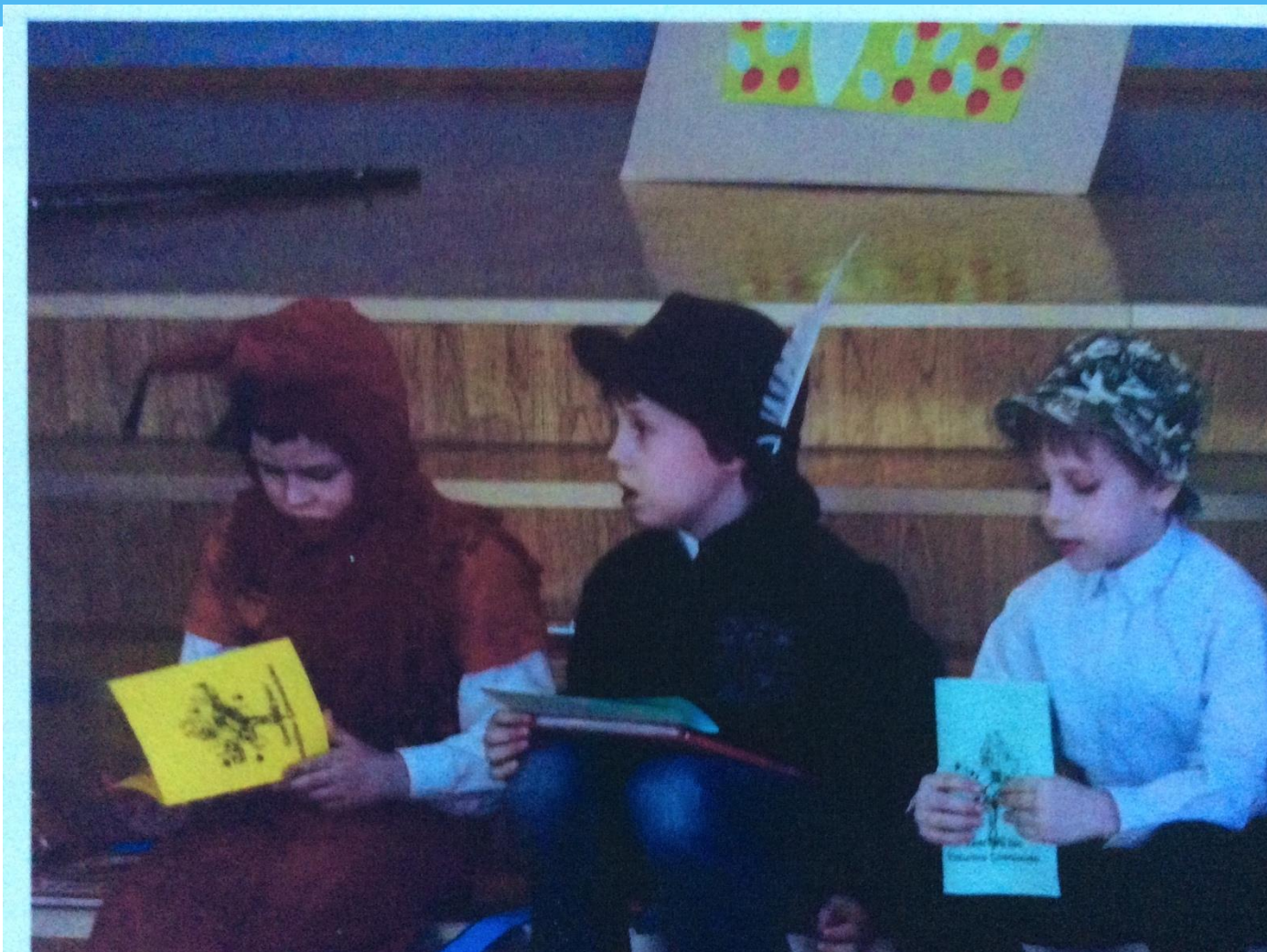
Õpetajad eeskujuks

Näitemängud “Põdra maja”

Võru keeles “Põdra maja” aabitsapeol

Võrukeelne “Põdra maja”

Peedu laste esituses Vastseliina aabitsapeol

Võru keel Peedu kooli lastele tutvustamiseks

Näitemängud

Puiga näitemängupäev

Keeltepäev sõpradega

Tartu Erakool, Rahvusvaheline kool

laulsid 21, 22, ... Kilumari...

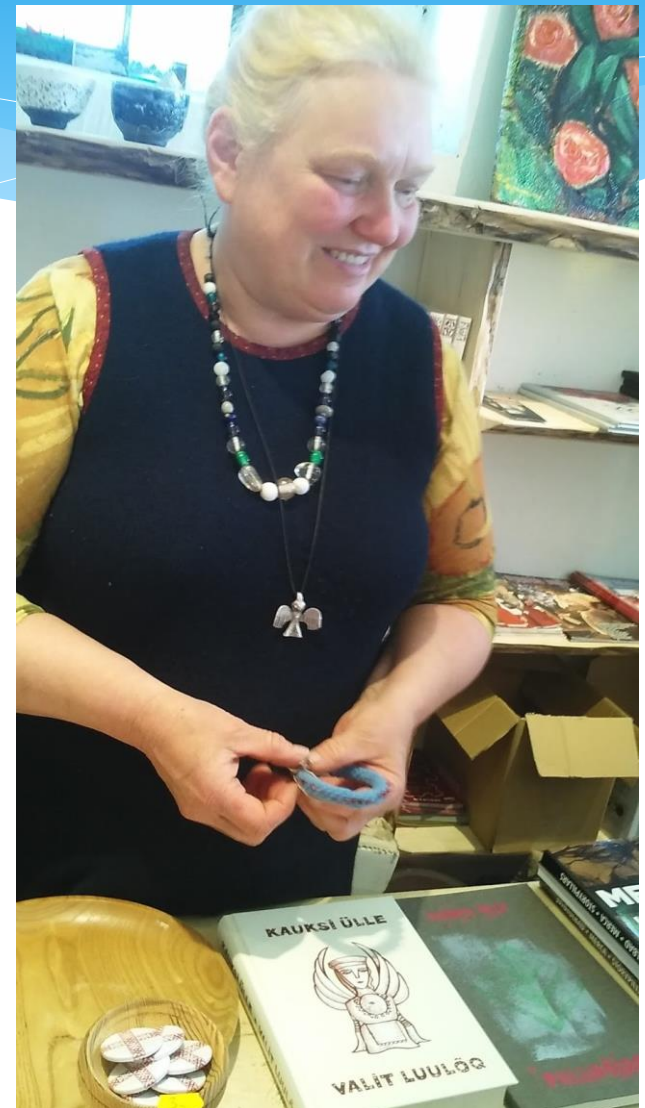
Lõuna- Eesti vaatamisväärsustega tutvumine- Obinitsa

Murdekeelne luule ja Kauksi Ülle

Kauksi Üllega kohtumas

Muuseumitares

Taarka

Näputöö ja murdekeel

Murdekeel ja näputöö

Folkloorne tants

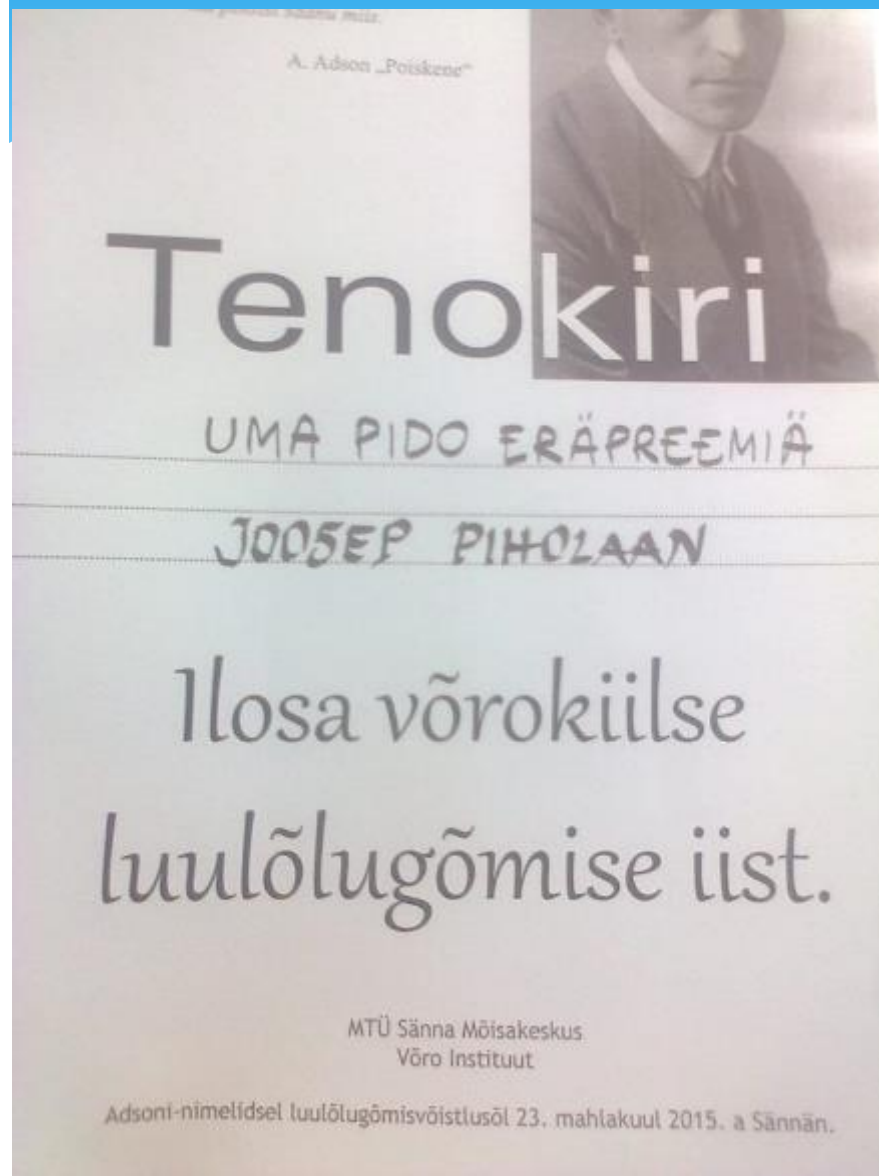
Folklooripäev

Rahvatants

Adsoni luulelugemise päev

Kullõ, ma loe sullõ

Kirjutame ja loeme võru keeles ka Peedu koolis

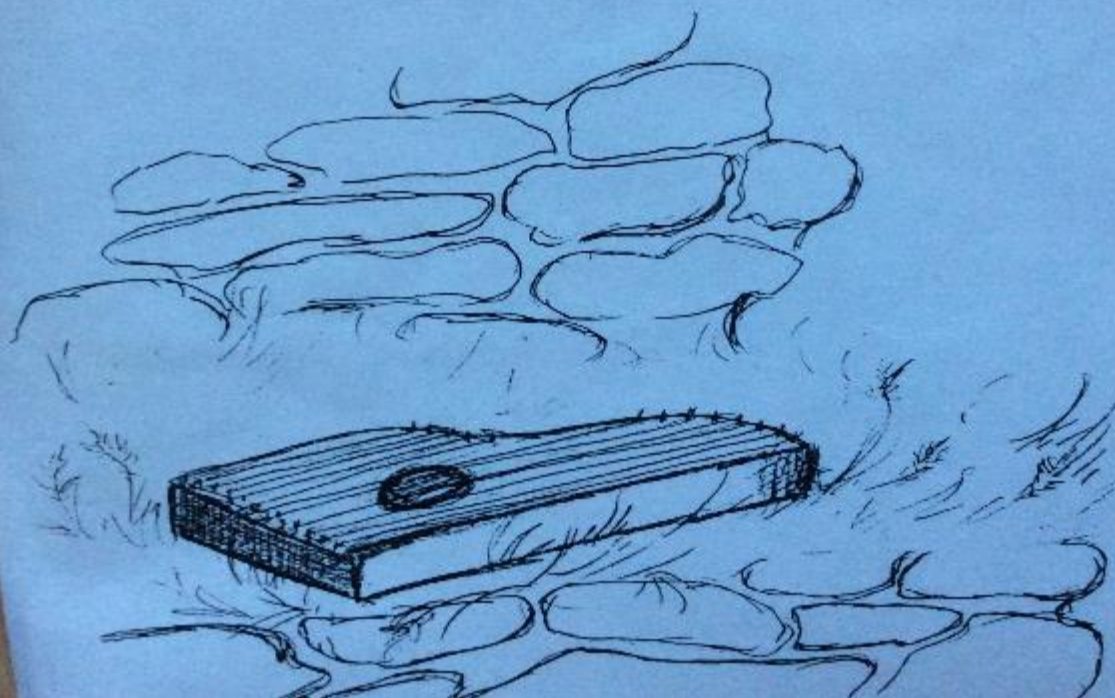

Võru Instituut tänas Mino Võromaa juttude kirjutajaid

Folkloorilaagrid

**6. latsi folklaagri Vahtsõliinan
Kerigumäel 2004. a.
13., 14., 15. lõikuskuu päivil**

Hoiame oma keelt ja oma kultuuri!